

عنوان مقاله:

سیر تحول در طراحی و ساخت صندوق قبرهای چوبی قرن ۹ هجری قمری مرعشیان مازندران

محل انتشار:

دو فصلنامه هنرهای صناعی اسلامی، دوره 4، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

محمد مدهوشیان نژاد - *student of Islamic Arts, Faculty of Islamic Arts, Islamic Art University of Tabriz*

شهریار شکرپور - *Tabriz Islamic Art University*

رضا افهمی - *Tarbiat Modarres University*

جواد نیستانی - *Faculty of Humanities*

خلاصه مقاله:

حکومت محلی مرعشیان (مرعشیه) که شیعه مذهب بودند از سال ۷۶۰ الی ۹۰۶ هجری قمری در خطه تبرستان (مازندران کنونی) حکمرانی کردند. در این دوره ساخت بقاع آرامگاهی سادات، امامزادگان و بزرگان مرعشی رونق می‌گیرد که اغلب آن ها دارای مصنوعات چوبی نظیر صندوق قبر چوبی به جای ضریح‌های فلزی امروزی بوده‌اند. در حال حاضر تعداد کثیری از این آثار به دلایل مختلفی از بین رفته و یا مورد سرقت قرار گرفته است، که ضرورت پرداختن به آن ها را دوجندان می‌نمایاند. این صندوق‌ها اغلب دارای تزئینات به همراه کتیبه هستند. به نظر نحوه تزئین و نقوش به کار گرفته شده بر روی آن ها به تناوب متفاوت از یکدیگر هستند. بر این مبنا پرسش اصلی تحقیق بدین گونه قابل طرح است که، چه سیر تحولی در زمینه تزئینات، ساخت و کتیبه‌نگاری بر روی صندوق قبور چوبی قرن ۹ هجری قمری در مازندران مشاهده می‌شود؟ در این راستا هدف اصلی، بررسی روند تغییر و تحولات در ساخت صندوق قبور چوبی قرن ۹ هجری قمری مازندران با تکیه بر مولفه‌هایی نظیر: تکنیک‌های تزئین، نوع قاب بندی، ترکیب بندی‌ها، نقوش و کتیبه‌ها است. بر مبنای دسترسی و تاریخ‌دار بودن صندوق قبر، تعداد ۱۵ نمونه از شهرهای مختلف استان به‌عنوان جامعه آماری تحقیق، مدنظر است. نتیجتاً، به نظر می‌رسد رواج مذهب تشیع توسط مرعشیان و پاسداشت آن ها از چهره‌های مذهبی و سیاسی در قالب ساخت برج مقبره را می‌توان از اصلی‌ترین دلایل تعدد صندوق قبرهای چوبی باشد. مجموعاً در تمامی موارد بررسی شده از قبیل: ابعاد و فرم کلی، قاب بندی‌ها، ترکیب و نوع ترسیم نقوش گیاهی و هندسی، ساختار کتیبه‌ها همچنین مواردی تکنیکالی همچون روسازی، بافت زمینه و نقاشی روی چوب، شاهد یک سیر رو به رشد و صعودی هستیم به نوعی که در نمونه‌های متاخر آثار در تمامی موارد نجاران به بلوغ و کمال قابل توجهی در ساخت و تزئین صندوق قبور چوبی دست یافتند.

کلمات کلیدی:

Keyword: Wooden Grave Box, Marashian, Wood Carving, Wooden Inscriptions

صندوق قبر چوبی، مرعشیان، کنده کاری چوب، کتیبه‌های چوبی.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1230242>

